

GESTIUNEA ECOLOGICĂ, VALOAREA SOCIALĂ ȘI POTENȚIALUL TURISTIC AL PARCULUI NATURAL PORȚILE DE FIER

Sorina MATACA *

Aspectele peisagistice ale Parcului Natural Porțile de Fier au dobândit o reputație internațională încă de la sfârșitul secolului al XIX-lea. Prin valorile peisagistice, la care se adaugă și cele culturale, Valea Dunării a fost „predestinată” să devină un întins parc natural. În calitate de „parc natural”, gestiunea ecologică a Parcului Natural Porțile de Fier rămâne mai puțin restrictivă decât cea a unui parc național. Astfel, pe teritoriul Parcului Natural Porțile de Fier se vor putea desfășura activitățile economice și sociale, care nu afectează integritatea ecosistemelor protejate.

De asemenea, se vor putea desfășura, în continuare, activitățile economice tradiționale, deja integrate în peisajul autohton, ca: îndeletnicirile agricole tradiționale, păstoritul cu efective de animale care nu degradează resursele furajere, ca și pescuitul și vânătoarea aflate sub un control riguros.

În cazul activităților agricole se va evita utilizarea pesticidelor, ca și fertilizările excesive. Există și activități economice cu efecte ecologice favorabile ecosistemelor naturale și seminaturale (apicultura). La rândul lor, plantațiile de *Morus nigra* pot oferi condiții pentru dezvoltarea sericiculturii. Un aspect important pentru prestigiul parcurilor naturale îl constituie păstrarea tradițiilor culturale.

În această privință este deosebit de importantă conservarea stilului local al construcțiilor și amenajărilor gospodărești, căroră în diverse țări ale continentului nostru deja li se acordă cea mai mare importanță.

În vederea acestui obiectiv, ar fi de dorit ca viitoarea administrație a Parcului Natural Porțile de Fier să dispună de un corp de specialiști, cunoscători ai tradițiilor și stilului local, care să avizeze toate proiectele construcțiilor de pe teritoriul parcului.

Ca sursă de venituri pentru populația din perimetrul parcului, se va recomanda dezvoltarea unei industrii artizanale, care să promoveze stilul local (ceramică, țesături, icoane pe sticlă, diverse obiecte artizanale). Tot atât de importantă rămâne și păstrarea costumelor populare, care pot stimula interesul turiștilor, mai ales cu prilejul unor sărbători tradiționale.

Prestigiul Parcului Natural Porțile de Fier devine cu atât mai mare, cu cât teritoriul său va deveni un parc natural transfrontalier, alcătuit din sectorul românesc, care cuprinde zona Clisurii, cunoscută în toponimia populară prin denumirea de Cazanele Dunării și sectorul iugoslav al Parcului Național Djerdap.

O binemeritată reputație a dobândit acest teritoriu în urma popularizării făcute de geograful francez E. Reclus (1876, 1878), care a prezentat zona Porțile de Fier în stadiul în care s-a aflat înaintea efectuării derocărilor pentru facilitarea navigației danubiene. Prin calitatea ilustrațiilor, aceste volume rămân un autentic document istoric al epocii.

Promovarea turismului în acest parc natural va conduce la elaborarea unui sistem judicios de gestiune ecologică care să armonizeze interesele economice cu cele ale protecției. Evident, dezvoltarea unui turism adecvat intereselor Parcului Natural Porțile de Fier, va necesita efectuarea unor investiții în vederea îmbogățirii dotațiilor existente și care vor facilita accesul fluxurilor turistice.

Între cele mai remarcabile obiective de atracție pentru turiști se află zona Clisurii, cuprinsă între Eșelnița și Valea Plavișeviței, care cuprinde Cazanele Mari și Mici, Mănăstirea și Valea Mraconiei, ca și traseul rutier dintre Orșova și Drobeta Turnu Severin, încadrat într-un peisaj de un interes estetic remarcabil.

* Muzeul Regiunii Porților de Fier, Drobeta Turnu Severin

Pe malul sârbesc al Cazanelor Mici se află drumul roman săpat în stânci, care a fost traversat de legiunile romane în timpul războiului dacic și care este străjuit de „Tabula Traiana”, cuprinsă în patrimoniul UNESCO. Același interes turistic îl prezintă și sectorul danubian cuprins între Coronini și Svinița. Pe acest traseu se află și faimoasa stâncă, cunoscută de populația locală sub numele de Stânca Babacai.

Chiar dacă prezintă un interes mai mare pentru specialiști, sectorul românesc al Defileului Dunării cuprinde o serie de rezervații științifice: Balta Nera-Dunăre, Baziaș, Râpa cu lăstuni din Valea Divici, Valea Mare, Locul fosilifer Svinița, Cazanele Mari și Mici, Locul fosilifer Bahna, Dealul Duhovnei, Gura Văii-Vârciorova, Fața Virului, Cracul Crucii, Valea Oglănicului, Cracul Găioara, Dealul Vărănic.

Dintre plantele vasculare cuprinse în Lista roșie a florei țării noastre, elaborată de N. Boșcaiu, G. Coldea, C. Horeanu (1994), în teritoriul Parcului Natural Porțile de Fier se regăsesc următoarele:

- **E. Periclitare.** Specii în pericol de extincție: *Tulipa hungarica*;
- **V. Vulnerabile:** *Ruscus aculeatus*, *Crocus flavus*, *Daphne laureola*, *Ephedra distachya*, *Acer monspessulanum*;
- **R. Plante rare:** *Acanthus balcanicus*, *Asplenium cuneifolium*, *Cachrys ferulacea*, *Colutea arborescens*, *Convolvulus althaeoides* ssp. *tenuissimum*, *Convolvulus cantabrica*, *Dianthus kladovanus*, *Dianthus pinifolius* ssp. *serbicus*, *Euphorbia myrsinites*, *Ferula heuffelii*, *Gladiolus illyricus*, *Onobrychis alba*, *Paronychia cephalotes*, *Parietaria lusitanica*, *Ruscus hypoglossum*, *Sesleria filifolia*, *Stipa danubialis*.

Pe baza cercetărilor efectuate, propunem completarea listei speciilor periclitare, vulnerabile și rare cu următoarele specii din Parcul Natural Porțile de Fier:

- **E. Periclitare.** Specii în pericol de extincție: *Fagus orientalis*;
- **V. Vulnerabile:** *Cheilanthes marantae*, *Colchicum neopolitanum* ssp. *haynaldii*, *Crataegus nigra*, *Dianthus petraeus* ssp. *petraeus*, *Rubus x cazanensis*, *Saponaria glutinosa*, *Symphytum ottomanum*;
- **R. Plante rare:** *Aegilops triuncialis*, *Anacamptis pyramidalis*, *Anthericum liliago*, *Cephalanthera rubra*, *Dianthus x vârciorovensis*, *Ophrys apifera*, *Pinus nigra* ssp. *pallasiana* var. *banatica*, *Polygala supina* ssp. *hospita*, *Stipa bromoides*.

În urma imersării Insulei Ada-Kaleh de către apele lacului de acumulare, din flora locală au dispărut următoarele plante: *Antirrhinum majus*, *Astragalus austriacus*, *Balsamita major*, *Chaenomeles japonica*, *Euphorbia peplus*, *Geranium pratense*, *Helianthus tuberosus*, *Hemerocalis flava*, *Kochia prostrata*, *Maclura pomifera*, *Morus nigra*, *Parthenocissus inserta*, *P. quinquefolia*, *Solidago canadensis*, *Stachys atherocalyx*, *Sternbergia lutea*, *Tetragonolobus maritimus* ssp. *siliquosus*, *Trigonella coerulea*